

Pokojová únikovka na dvacet osm

Nová inscenace 28 dní divadelního sdružení Wariot Ideal měla premiéru na festivalu 4+4 dny v pohybu a je to one man show. V mé konkrétním případě byl oním jediným mužem Vojta Švejda, soubor však hlásí, že se v představeních budou nepravidelně střídat též Jan Dörner, Milena Dörnerová a Jan Kalivoda. Po festivalové minisérii byla inscenace přenesena do malého sálu Alfreda ve dvoře.

© TEXT: VLADIMÍR MIKULKA, FOTO: MICHAL UREŠ

28 dní je svou podstatou divadlo domácké, nebo ještě spíš pokojové. V pražských Radničních domech, v nichž měl festival 4+4 dny v pohybu své hlavní sídlo, se hrálo pro přibližně dvacet diváků v bývalé kanceláři střední velikosti, s úplně obyčejným oknem do dvora a neméně obyčejnými dveřmi na chodbu směrem k záchodům. Okno bylo na začátku produkce otevřené, a ze dvora tak do místnosti kromě posledních zbytků večerního světla pronikal neurčitě hos-

hrabávat postava. Vojta Švejda vyhlížel hodně zanedbaně, a navíc měl přes celou hlavu naražené cosi na způsob sítky od brambor. Mátožně vyšátral a zapnul prastarý kazetový magnetofon (ozvala se praskavá hudba a smysl nedávající počítání: „*Sedm... fazole, tř... mrkev, v pořádku...*“), pak se doplazil k plechovému kbelíku s vodou a opláchl si paže, načež použitou vodu hltavě vypil. Představení mělo v tu chvíli ráz téměř beckettovského zmaru, ubíjecí pomalosti a všepristupující nemohoucnosti. Tu narušila až první rychlá akce, která vzhledem k dosavadnímu dění vyzněla jako zcizující vtip: Švejda se vrhl k oknu, cosi nesrozumitelně, ale hodně popuzeně zařval směrem dolů na dvorek a zabouchl okenice. Pak se došoural do kouta k poličce ve zdi, zkontorolloval stav cibule, mrkve a sádla, z elektrické plotýnky vzal konvice s vařicí vodou, z „nástěnky“ si vybral jeden z mnoha visících sáčků a zalil si čaj. Doprovodil to replikou „*čtvrtý den po pátém čaji*“ – a celé to podivné dění náhle začalo dostávat obrys zvláštní a značně nejisté hry na trosečníku. Což je téma, pro které má Wariot Ideal slabost a objevuje se v jejich inscenacích opakováně.

Wariotovská robinsoniáda se ovšem od běžných kousků tohoto žánru dost podstatně liší. Není ani trochu jasné, kdo že onen „trosečník“ je, kde se nachází, jakou dobou je obklopen, čím se zabývá a kam ze svého tajuplného „ostrova“ nakonec odejde. Lze to dokonce celé chápat úplně naruby a představovat si troseč-

níka v jeho vlastním pokoji, nebo dokonce vzdáleně řečeno – v jeho vlastním životě výslově řečeno to však není. Což je jasné plus díky všepristupující nejistotě se celá robinsoniáda mění na úzkostný obraz elementárního degradovaného lidství, trochu směšně a trochu dojemně bojujícího o základní existenci. Švejda se ovšem nijak zvlášt existenciálně nebo smyselně vážně netváří – a zdaleka to není jen tím, že mu v panujícím příšeří není vidět do obličeje. Řada akcí má dokonce ráz skoro groteskní. Třeba scéna, téma etuda, ve které se marně a v souladu s klaunskou logikou stále komplikovaněji – pokouší snít jídlo z rozpálené páničky, vypít lahváč a ještě si při tom posedět v křesle.

Výše zmíněné „nepatrčné“ rekvizity se s tímto typem robinsoniády nijak nevylučují. Inszenace pracuje s nejrůznějšími trosečníkovými představami, překlápejí je ale do svého podivného světa, který kromě propriet očekávaných v zašlé domácnosti nezapře ani blízkost starosvětskému okouzlení technikou typickému pro spízněnou Handu Gote. Tentokrát Robinson rozdělává oheň – docela pracně

pomoci plotýnky elektrického vařiče a novinového papíru. Bez zřetelného důvodu natírá stěnu pomocí malířského válečku (odhaduji, že znalci trosečnické literatury by tento výjev nějak interpretovat dokázali, já bohužel nikoli). Pečlivě přivazuje nůž na násadu od smetáku, aby pak s takto vytvořenou zbraní prudce zaútočil na balík toastových chlebů (to byl ten dlouho nezřetelný objekt u stropu). Jednotlivé krajíčky o chvíli později použije k hektickému utěšování škvíry pode dveřmi. Těžko říci, co to má znamenat, ale svírávý pocit ohrožení je tu chvíli úplně hmatatelný. Vzápětí je podobným způsobem „uloven“ i bochník normálního chleba, s nímž Švejda nejprve svede několik kavteřinový lítý zápas a pak se s vyhladovělou hltavostí zakousne do odříznuté patky. Když ale špatně vidí na otvírání lahvového piva, úplně civilně popojde k normálnímu vypínači a bez okolků si rozsvítí tlumený „pracák“.

Směrem ke konci představení jako by se trosečník začal nejasně rozvzpomínat na svou minulost či snad – zůstaneme-li u vznešeného výraziva – lidskou identitu. Její součástí se stávají nezřetelné obrazy promítané na stěny (jako negativy) pomocí zvětšováků. Švejda ze sebe s nadšením a se zvířecky koktavou námahou vyráží slova jako „palma“ nebo „elektrika“; když se na stěně objeví torza tří žen v plavkách, vrhne se k ruční pumpičce a začne zuřivě pumpovat v náznaku masturbace. Neméně svéráz-

ným způsobem ctí pravidla robinsonovského žánru úplné finále: „někde venku“ se objeví loď, což protagonistu přiměje k hektické aktivity. Umyje se v proudu vody, která začne zcela nečekaně tryskat ze stropu, převlékne se do civilních šatů, (mezitím se s mohutným bušením pokouší otevřít lahev vína) a nakonec s pýthickým výkřikem „Želva je u zdi!“ rozrazí dveře a vyběhne ven.

Na mé repríze zůstali diváci ještě nějakou dobu opuštěně sedět, pak se chvíli nejistě tleskalo, ale Švejda se už neobjevil. Narazili jsme na něj – zcela náhodou – až po chvíli, za dvěma rohy v improvizovaném festivalovém baru. Poklidně a nenápadně seděl u stolu a zcela přirozeně splýval s ostatními hosty. Trosečník se zachránil a vrátil se se vším všudy zpět do civilizace? Vypadá to jako happy end. Ale kdo ví, vždyť interiér Radničních domů žádnou moc velkou krásu nebo civilizovanost nenabízel. Nevlídný labyrint vybydlených chodeb a otřískaných zákoutí, z nichž čípí socialisticko-úřednická minulost i absurdní současná prázdnota. Jestli to třeba v tom nepříjemně temném, stísněném, ale také uspořádaném a důvěrně známém, svým způsobem útulném trosečnickém světě nebylo lepší. To už si ale musí každý Robinson rozhodnout sám. Inscenace v tomto ohledu (ostatně ani v jakémkoli jiném) žádný snadno srozumitelný návod nenabízí.

Wariot Ideal: 28 dní

Autor: Jan Kalivoda, Vojta Švejda, Jan Dörner, Milena Dörnerová

Psáno z premiéry 4. 10. 2016 uvedené na festivalu 4+4 dny v pohybu.

An Escapist's Room

Vladimír Mikulka writes a positive review of 28 dní (28 Days) by Wariot Ideal, premiered at the "4+4 dny v pohybu" festival. Mikulka describes the show as a variation on the Robinson theme. He is trying to capture its main themes and analyse key motifs.

Hra na trosečníka je téma, pro které má Wariot Ideal slabost.